Puolustusselonteko

Varusmiesliitto ry. on suomalaisten varusmiesten ja siviilipalvelusmiesten valtakunnallinen edunvalvontajärjestö. Liitto on itsenäinen, puolustusvoimista erillään toimiva uskonnollisesti ja puoluepoliittisesti sitoutumaton yhdistys, jonka tavoitteena on asevelvollisten sosiaalistaloudellisen ja oikeudellisen aseman kehittäminen, palvelusolosuhteiden parantaminen, koulutuksen aseman kehittäminen sekä turvallisuuspoliittisen tietoisuuden lisääminen.

Varusmiesliitto kiittää mahdollisuudesta lausua Valtioneuvoston puolustusselonteosta. Kansainväliset jännitteet ovat muuttuvia mutta pysyviä, ja jotta Suomi voi reagoida niihin tehokkaimmalla tavalla, on myös kansallista puolustusta tarkasteltava säännöllisesti.

Asevelvollisuus ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittäminen

Kutsunnat koko ikäluokalle olisi hyvä lähtöaskel tasa-arvoisempaan asevelvollisuuteen siirtymiseksi. Kutsuntatilaisuudessa olisi mahdollista jakaa tietoa asepalveluksesta, joka tällä hetkellä jää asepalvelusikäisiltä naisilta helposti saamatta. Nykyjärjestelmä, jossa asevelvollisuuden piirissä on vain puolet ikäluokasta, ei myöskään takaa puolustusvoimille parhaiten soveltuvia koulutettavia. Naisten osaamista ja osallistumista asepalvelukseen tarvitaan yhä enemmän, kun reservin osaamistarpeet muuttuvat maailman kehittyessä, sekä tulevaisuudessa miesikäluokan pienentyessä turvaamaan puolustusvoimien koulutustarpeet.

Asevelvollisuuden kehittäminen sukupuolineutraaliin suuntaan on myös tasa-arvosyistä tärkeää. Naisille pakolliset kutsunnat lisäävät kiinnostusta ja siten naisia asepalveluksessa, mutta tehokkain tapa saada naisia suorittamaan palvelus on kehittää itse asevelvollisuutta sukupuolineutraaleihin valintaperusteisiin. Valikoiva asepalvelus olisi myös tehokkaampi, kun palvelukseen astuvien määrää voisi säätää todellisen joukkotuotantotarpeen mukaan. Samat velvollisuudet sukupuoleen katsomatta eivät edistä pelkästään naisten asemaa vaan myös ilmapiiriä, jossa naiset koetaan tarpeellisina asepalvelukseen. Erityisesti esimerkiksi kriisinhallintaan tarvittaisiin naisia lisää, joten myös näillä perusteilla olisi tärkeää kehittää asepalvelusta tasa-arvoisempaan suuntaan. Varusmiesliitto ei halua edistää asevelvollisuuden poistamista, vaan sitä, että asevelvollisuus kehittyy tasa-arvoisemmaksi muun yhteiskunnan mukana.

Maanpuolustustahto

Etenkin nuorten keskuudessa jyrkästi laskenut maanpuolustustahto on erittäin huolestuttavaa. Tähän voivat vaikuttaa monet tekijät, kuten kansallisvaltioajattelun heikkeneminen, henkilökohtaisen identititeettiin vaikuttavat globalisaation ja individualismin trendit sekä luonnollisesti kansallistuntoa vahvistavan perimätiedon hiipuminen. Se miten tähän kehitykseen voidaan vaikuttaa maanpuolustuksen toteutuksen näkökulmasta on tässä yhteydessä oleellista.

Maanpuolustustahdon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi on tärkeää, että asevelvollisuusjärjestelmä koetaan reiluna ja oikeudenmukaisena. Tällä hetkellä vain miehiä koskettava asevelvollisuusjärjestelmä on epätasa-arvoinen ja tehoton, jättäen huomiotta puolet ikäpolvesta. Asevelvollisuus itsessään on myös olennainen tekijä maanpuolustustahdon ylläpitämiseksi, joten sen ulottaminen nykyistä useammalle tai edes tuominen lähemmäs yleisten kutsuntojen muodossa on tärkeää.

Paikallispuolustuksen kehittäminen (jatkossa vain operatiiviset ja paikallisjoukot)

Asepalveluksessa tulee jakaa tietoa asepalveluksen jälkeisestä mahdollisuudesta osallistua maanpuolustukseen nykyistä enemmän. Tällä hetkellä asepalveluksensa päättävällä nuorella ei välttämättä ole mitään tietoa siitä, miten voisi osallistua esimerkiksi reservin toimintaan myös siviilielämään siirryttäessä. Monilla palveluksen suorittaneilla on havaittu olevan piilevää intoa vapaaehtoiseen reserviläistoimintaan, mutta selkeän opastuksen puutteen vuoksi tämä into jaa hyödyntämättä.

Merkitys on olennainen myös paikallispuolustuksen kehittämisen kannalta: kun jokaisella on mahdollisuus ja tarpeellinen tieto jatkaa kouluttautumista myös asepalveluksen jälkeen sekä kouluttautua esimerkiksi oman asuinalueensa erityistarpeet huomioiden, myös paikallispuolustusta ja sen erityisiä tarpeita on helpompi huomioida. Tämä luonnollisesti vaatii lisää resursseja reserviläistoimintaan ja -koulutukseen.

Helsingissä, 22.9.2021

Atte Grönroos, Puheenjohtaja